

אזהרה אסטרטגית: מחדל 2026

תקציר ועיקרי הדו"ח

"אזהרה אסטרטגית: מחדל 2026" נכתב במטרה לחבר לתמונה אחת מידע, פרסומים, תחקירים ועדויות הנוגעים למוכנות הביטחונית של מדינת ישראל כמעט שלוש שנים לאחר 7 באוקטובר.

המסמך לא בא להחליף ועדת חקירה ממלכתית ואינו מתיימר לקבוע אחריות פלילית או מקצועית. תכליתו היא להציג לציבור סימני אזהרה, שאלות פתוחות ועדויות מהשטח שאנחנו סבורים שמחייבים בדיקה מערכתית, עצמאית ומיידית.

במסגרת הכנת הדו"ח נבחנו אלפי פרסומים ומקורות גלויים, ובהם מסמכים רשמיים, פרסומי צה"ל וגופי הביטחון, תחקירי 7 באוקטובר, דוחות מבקר המדינה, מסמכי הכנסת ובתי המשפט, כתבות ותחקירים מכלי תקשורת בישראל ובעולם והתבטאויות פומביות של מקבלי החלטות.

לצד החומר הגלוי קיימה מועצת אוקטובר עשרות שיחות עומק עם אנשים הנמצאים או נמצאו בנקודות מרכזיות במערכת הביטחון ובזירות המופיעות בדו"ח. בין המרואיינים: מפקדים ולוחמים בשירות סדיר ובמילואים, תצפיתניות והורים לתצפיתניות, רבש"צים ובכירי ביטחון ביישובי הגבול, תושבי עוטף עזה והצפון, גורמים בכירים במערכת הביטחון בעבר ובהווה, אנשים שנחשפו לתהליכי קבלת החלטות וגורמים מהמערכת הפוליטית.

חלק מהמרואיינים העבירו לצוות הדו"ח מידע ועדויות שלא פורסמו קודם לכן. המסמך כולל עדויות ישירות מן השטח של מפקדים, לוחמים ותצפיתניות המשרתים כיום בזירות השונות, לצד עדויות של הורים ובעלי תפקידים מקומיים.

חלק משמעותי מן המרואיינים ביקש שלא לפרסם את שמו. בחלק מהמקרים מדובר בחיילים בשירות פעיל, באנשי מילואים שצפויים לחזור ליחידותיהם, באנשי מערכת הביטחון, בבעלי תפקידים התלויים במערכות שעליהן הם מותחים ביקורת או בהורים החוששים שהחשיפה תפגע בילדיהם. במקרים אלה נשמרה זהות המרואיין בידי צוות הדו"ח והפרטים המזהים הושמטו מן הפרסום.

פרסום "אזהרה אסטרטגית: מחדל 2026" אינו סיום העבודה. הוא תחילתה.

מועצת

אוקטובר

מועצת אוקטובר מבקשת להפוך לכתובת קבועה עבור חיילים, מפקדים, אנשי מילואים, תצפיתניות, אנשי מודיעין, אנשי מערכת הביטחון, רבש"צים, תושבי יישובי הגבול וכל אדם שנחשף לכשל או לסכנה שלדעתו אינם מקבלים מענה מספק.

אנו נמשיך לקבל מידע, לבדוק אותו, להצליב אותו עם מקורות נוספים ולתווך לציבור התרעות וסכנות שאנשים בשטח אינם יכולים או אינם מעזים להציג בפנים גלויות.

שבע נורות האזהרה

1. הקונספציה לא נעלמה, היא שינתה צורה

לפני 7 באוקטובר מדיניות ישראל נשענה במידה רבה על ההנחה שחמאס מורתע ושניתן לנהל את האיום באמצעות כוח, הרתעה, הקלות ושקט. כיום חמאס כבר אינו מוצג בפשטות כ"מורתע", אך האיום שוב מנוהל באמצעות הסדרים, קו צהוב, פירוז עתידי, כוח בינלאומי ומנגנונים מדיניים שטרם הוכיחו שהם מסוגלים לפרק אותו בפועל. נכון לאוגוסט 2026, חמאס טרם פורק ממשקו וממשיך לגייס, לייצר, להשתקם ולבסס מחדש מנגנוני שלטון

2. התצפיתניות שוב מתרעות

לפני 7 באוקטובר התצפיתניות זיהו את השינוי בהתנהגות חמאס, דיווחו על אימונים, התקרבות לגדר ושינויים חריגים, אך המידע לא תורגם בזמן להתרעה מערכתית. באוגוסט 2026 פורסמו שוב עדויות של תצפיתניות מגזרת עזה המתארות אנשי חמאס הבוחנים את תגובת צה"ל ואת התחושה שבחלק מהמקרים אישורי פעולה מתעכבים

3. חמאס לומד את קו ההגנה החדש

במשך חודשים מתועדים חציות של הקו הצהוב, התקרבות לכוחות, פעילות בקרקע, הטמנת מטענים ואיסוף מודיעין. בדו"ח צה"ל שנחשף באוגוסט תועדו 14 הפרות בתוך יממה אחת, מהן 11 שסווגו כאיום מתפתח על כוחות צה"ל. לוחמים ששוחחו עם מועצת אוקטובר מתארים תחושה שחמאס בוחן באופן שיטתי את הגבולות ואת אופן התגובה של צה"ל

4. חמאס הוכה, אך לא פורק.

כמעט שלוש שנות לחימה לא הביאו לסיום קיומו של חמאס ככוח צבאי ושלטוני. הערכות מערכת הביטחון שפורסמו מדברות על עשרות אלפי פעילים, רבים מהם מגויסים חדשים. חמאס ממשיך לייצר אמצעי לחימה, לשקם תשתיות, לגבות כספים, לשלם משכורות ולהפעיל מנגנוני שלטון. מנהרות ממשיכות להתגלות, ובה בעת מתקיים ויכוח על שיקום הרצועה ועל האופן שבו יבוצע הפירוז בעתיד

מועצת

אוקטובר

5. כוח האדם נשחק ומערכי ההגנה נתונים ללחץ

צה"ל מתמודד עם עומס מילואים כבד ומתמשך. תוכניות לצמצום ימי שירות נשחקו מול צורכי המציאות, ומשרתי מילואים מספרים על ירידה בסד"כ ועל קושי לאישי משימות. במקביל, בחודשים האחרונים עלו שוב ושוב תוכניות לצמצם את כוח המילואים המתגבר את מערכי ההגנה ביישובי הגבול. אחרי 7 באוקטובר, שבו כיתות הכוננות והרבש"צים היו במקומות רבים קו ההגנה הראשון, כל ירידה בכוח הזמין מחייבת בחינה מחמירה במיוחד

6. מחסום הפחד לא נעלם

אחד הממצאים הקשים ביותר של המסמך אינו מופיע במפות או בנתוני מודיעין. הוא עולה מתוך עשרות השיחות שקיימנו. חיילים, הורים, אנשי מילואים, רבש"צים, גורמי ביטחון ואנשים בזירה הפוליטית הסכימו לתאר חששות ופחדים, אך רבים מהם ביקשו שלא להיחשף. הם חוששים ממפקדים, מפגיעה בקריירה, מתקציבים, ממחיר פוליטי או מהשלכות על ילדיהם. לפני 7 באוקטובר היו תצפיתניות ואנשי מודיעין שהתריעו ונקלעו לתרבות שבה ההתעקשות נתפסה כמטרד. אם גם היום מי שרואה סכנה מפחד לדבר, מדובר בכשל ביטחוני בפני עצמו

7. אין עדיין גוף אחד שחקר את התמונה כולה.

צה"ל תחקר את עצמו, שב"כ תחקר את עצמו, המשטרה תחקר זירות ואירועים, המל"ל ערך תחקיר פנימי ומבקר המדינה בדק נושאים שונים. אלא שאף גוף עצמאי ובלתי תלוי לא בחן עד היום את כל השרשרת: הדרג המדיני, מערכת הביטחון, המודיעין, קבלת ההחלטות, בניין הכוח, התקציבים והממשקים בין הגופים. אפילו צוות תורג'מן מצא שחלק מתחקירי צה"ל היו בלתי מספקים ושנושאים מרכזיים לא תוחקרו כלל

ציטוטים עיקריים מהעדויות המובאות בדו"ח

בכיר לשעבר באחד התפקידים הרגישים ביותר במערכת הביטחון

"נתניהו קיבל למעלה מעשר התרעות, אבל זה לא הזיז לו. הוא טען שאנחנו מגזימים. אני אומר לכם מידיעה אישית שחלק מההתרעות שנתניהו קיבל מוקדו לחגי תשרי, ונשאלת השאלה מה עשה הקבינט בנדון?"

נ', בכיר במערכת הביטחון

"ההחלטה להתרכז בזירה האיראנית בזבזה מיליארדים על פרויקטים שהיו פנטזיונריים, בזמן שחמאס התעצם בעזה ולא קיבל את הקשב שמגיע לו. גם אם ההחלטה של ראש

מועצת

אוקטובר

הממשלה הייתה לגיטימית, המינימום זה להסביר ולנמק אותה בוועדת חקירה ממלכתית כדי לדעת האם גם היום שיקולי קבלת ההחלטות נכונים"

ר', אמה של תצפיתנית המשרתת בגזרת עזה

"חמאס מבצע ניסיונות חוזרים ונשנים לשלוח פעילים או שליחים מתוגמלים במטרה לבחון את התגובה הישראלית. גורמים אלו חוצים את הקו הצהוב או מסתובבים במרחב כדי לבדוק כמה מהר נגיב, או אם בכלל. לאחר זמן רב וזיהויים חוזרים מתקבל אישור לירי, ואז הם נעלמים לכמה שעות או ימים ועוברים לנסות במקום אחר"

ש', אמה של תצפיתנית המשרתת כיום בעזה

"המחשבה שהיא יושבת שעות מול המסכים, רואה את הסכנה מתקרבת, עושה את העבודה שלה בצורה הטובה ביותר ומקבלת בתמורה איומים והשתקות פשוט שוברת אותי מבפנים. איך זה הגיוני שמפקדים שאמורים לשמור עליה ולהקשיב לה הם אלה שמפחידים אותה? ההיסטוריה פשוט חוזרת על עצמה מול העיניים שלי, והפעם זו היא שם"

א', קצין ולוחם מילואים המשרת בעזה

"שלא יספרו לכם סיפורים ואל תייפו את המציאות מחדש באולפנים. אנחנו נמצאים מטרים ספורים מהאויב, רואים אותו בעיניים, והפקודות קושרות לנו את הידיים. במקום להכריע, מכילים. במקום לטפל בשורש הבעיה, ממשיכים לנהל את המחדל"

ד', לוחם ביחידה מיוחדת המשרתת בעזה

"אנחנו רואים אותם בתצפיות נמצאים על הקו הצהוב ובודקים אותנו. הם כל היום מתעסקים באדמה שקרובה לקו, חופרים ומטמינים שם דברים, ולנו אסור לעשות כלום. המחבלים האלה מחפשים בדיוק איפה אנחנו חלשים, ואנחנו רואים הכול ואין לנו אישור להגיב"

ג', לוחם קרבי בגבול עזה

"יום אחרי יום אני והחברים שלי לצוות רואים בעיניים שלנו פלסטינים חוצים את הקו הצהוב בלי הפרעה. הם מגיעים, מתקרבים, עוברים את הסימון, בוחנים אותנו ואוספים מודיעין. מה שהכי הורס אותנו מבפנים זה שאף אחד לא עושה עם זה כלום, והתשובה מלמעלה היא שתיקה או פקודה להכיל את האירוע"

ג', לוחם מילואים המשרת בעזה

"אנחנו בסד"כ מינימלי, מחפשים בנרות אנשים שיבואו להשלים חורים. הסבירו לנו שאם קורה אירוע אנחנו בבעיה, ואם יש אירוע בשני יישובים אחד מהם יצטרך להסתדר לבד

מועצת

אוקטובר

לפחות לפרק זמן מסוים. כל הזמן אומרים 'אל תדאגו, יש לנו את הקו הצהוב', אבל הקו הצהוב הזה הוא פיקציה"

א', בכיר בכוחות הביטחון באחד מיישובי עוטף עזה

"מה שמטריד אותנו הוא לא אירוע אחד, אנחנו רואים שוב הצטברות. גם לפני 7 באוקטובר לכל סימן היה הסבר, ובסוף גילינו שכל הסימנים התחברו לתמונה אחת שאף אחד לא רצה לראות. אם ניתן לחמאס זמן, כסף, שלטון ומרחב להתארגן מחדש, ובמקביל נשכנע את עצמנו שהמצב בשליטה, אנחנו מייצרים במו ידינו את הקונספציה הבאה"

בכיר ביטחון ביישוב העוטף, על ההשתקה

"בחודשים האחרונים אני במאבק ממש עם הקהילה שתאפשר לנו לדבר. אבל הם לא מוכנים, אסור להגיד שום מילה על המצב הביטחוני. דום שתיקה. העיקר שתחושת הביטחון לא תיפגע ואנשים יחזרו הביתה"

י', אמה של תצפיתנית ששירתה בגזרת החרמון

"לא היה רגע אחד מרגע שביתי סיימה את קורס ההכשרה ועד ליום השחרור שבו הרגשתי שיש לי אמון במערכת ושיש על מי לסמוך. לאורך שנה וחצי הבטיחו להן שוב ושוב שהן עוברות לבסיס עורפי, אבל זה לא קרה והן המשיכו לשבת על קו הגבול. עם הזמן נוספה ההבנה ש'מילה זו לא מילה'"

ר', אמה של תצפיתנית ששירתה בגזרת איז"ש

"הילדה שלי שיתפה אותי הרבה פעמים שהיא יושבת בתצפית וקוראת לכוח, והכוח מאחר להגיע או לא מגיע בכלל. ואני כל הזמן שאלתי: למה את שם אם אף אחד לא מקשיב? היא ויתרה גם על הרצון ללכת לקורס מפקדים כי הבינה שאם גם ככה לא מקשיבים לתצפיתניות, אז מה הטעם"

בכיר לשעבר באחד התפקידים הרגישים ביותר במערכת הביטחון, על הפחד

"אי אפשר לדבר רק על פחד של תושבים וחיילים פשוטים, הפחד לדבר מגיע מלמעלה, עד לתפקידים הבכירים ביותר. היום שלוחיו של ראש הממשלה מנהלים קמפיין הרתעה. אני אומר לכם מידיעה, גורמים ביטחוניים שטענו פעם אחר פעם שההרתעה שלנו קורסת הושתקו"

ג', בכיר מאוד לשעבר באחד מארגוני הביטחון

מועצת

אוקטובר

"אנשים מדברים במסדרונות הרבה יותר בחופשיות מאשר בחדרי הדיונים. בחוץ אתה שומע ספקות, ביקורת ואזהרות, וכשהדלת נסגרת והדרגות יושבות סביב השולחן פתאום כולם הרבה יותר זהירים. המקום הכי בטוח לומר בו 'אתם טועים' צריך להיות חדר קבלת ההחלטות"

בכיר ביטחון ביישוב בעוטף, על ההנהגה המקומית

"הושבתי את כל ועד היישוב ואמרתי להם שאין להם דרך להסתיר את האמת מהציבור. אחד מאנשי המועצה אמר לי: 'תשתוק, שאנשים לא ישימו לב שהמצב הביטחוני בקרשים'. ככה בדיוק מגיעים שוב לאסון: כשהעדיפות היא לשתוק ולא לדבר"

אחד מבכירי גופי הביטחון הגדולים בישראל, עדות הסיכום של הדו"ח

"מה שכל אזרח ישראלי צריך לשאול את עצמו הוא האם שילוב של דרג מדיני שלא אומר לנו את האמת, יחד עם העדר מנגנון בקרה אמיתי של הכנסת וקצינים שמפחדים לדבר, לא מחזיר אותנו בחזרה ל-6.10-האם אנחנו יכולים לסמוך על שיקוף אמיתי של תמונת המציאות כפי שהיא מתרחשת? זו הסיבה שבגללה חייבים ועדת חקירה ממלכתית, בלתי תלויה, שתחקור את כולם"